

Nr 27.

Av herrar **Hagberg** i Malmö och **Holmström**, om lagstiftning angående kringföringshandeln.

Under de senaste årtiondena hava vid upprepade tillfällen, främst från köpmannahåll men även från olika myndigheters sida, framställningar gjorts om revision av gällande näringsfrihetslagstiftning, i vad densamma gällde bland annat kringföringshandeln. Emot gällande bestämmelser rörande sagda handel hava åtskilliga anmärkningar framställts. I första hand har anmärkts, att kringföringshandeln — i varje fall den form därav, som man vanligen åsyftade med uttrycket gårdfarihandeln — icke numera vore påkallad för tillgodoseende av allmänhetens inköpsbehov. Allmänheten riskerade vidare sämre varor än vid köp hos ortens handlande, och i dessas rörelse kunde kringföringshandeln vålla kännbart avbräck. Den senare formen vore icke heller bunden av ordningsföreskrifter i olika hänseenden, vilka åvilade den fasta handeln. En kringresande försäljare hade vidare lätt att undandraga sig sin skattskyldighet, och ägde i varje fall de kommuner, där försäljningen försiggått, icke möjlighet att beskatta de förtjänster, hans verksamhet inom kommunen inbringat honom. Även har framhållits, att kringföringshandeln kunde medföra vissa ganska betänkliga vådor ur social och sanitär synpunkt. Sistnämnda synpunkt har, vad särskilt beträffar den ambuleraende livsmedelshandeln, vid olika tillfällen understrukits av medicinalstyrelsen. — Det har ytterligare påpekats, hurusom vid sidan av den egentliga gårdfarihandeln, vilken avses i näringsfrihetsförordningen, på grund av kommunikationsmedlens utveckling och den under konkurrensens tryck alltmera tilltagande smidigheten i varuförmedlingen en ny form av ambuleraende handel så småningom uppstått, vilken ur legislativ synpunkt visserligen kunde betecknas som gårdfarihandel i näringsfrihetsförordningens mening, men som till sin art vore väsentligen skild från densamma. Härmed åsyftades den ambuleraende försäljning, som av handelsföretag och andra utövades genom agenter, vilka å automobil medförde de saluhållna varorna för omedelbar leverans. Denna trafik hade med motorfordonens alltmera ökade användning å senare år tagit en betydande omfattning. Nu avsedda slag av ambuleraende handel bedreves i huvudsak utan att tillstånd därtill i vederbörlig ordning inhämtades. Att härigenom en väsentlig del av kringföringshandeln lämnades utanför det allmännas kontroll måste anses såsom i hög grad otillfredsställande.

— Ännu en annan form av kringföringshandel, vilken, såsom i regel hänförlig enbart till den ort, där vederbörande vore bosatt, ej fölle under näringsfrihetsförordningens bestämmelser och sålunda ej heller den underkastad rättslig reglering, vore slutligen den s. k. dörrknackarhandeln i alla dess olika schatteringar, vilken särskilt i städerna tagit en stor omfattning.

Ifrågavarande och därmed sammanhängande spörsmål har varit föremål för behandling i samband med den allmänna utredning, som, igångsatt jämlikt av Kungl. Maj:t den 25 februari 1921 meddelat förordnande, under åtskilliga år pågått för revision av gällande näringsfrihetslag och vilken resulterade i proposition till 1932 års riksdag (nr 41) med förslag till lag om kringföringshandel och tillfällighetsförsäljning. Propositionen avstyrktes av vederbörande utskott, som anförde åtskilliga anmärkningar mot de i densamma upptagna bestämmelserna. Vid behandlingen av propositionen i riksdagen stannade kamrarna vid olika beslut, i följd varav frågan förföll.

Genom motioner i ämnet har frågan om lagstiftningen rörande kringföringshandeln förevarit jämväl vid 1933 och 1934 års riksdagar. Motionerna i ämnet hava emellertid icke föranlett någon riksdagens åtgärd.

Sedan ovan berörda utredning år 1932 avslutades, hava förhållandena å ifrågavarande område väsentligt förändrats. Icke minst på grund av de senaste årens utveckling av vägväsen och kommunikationsmedlen har kringföringshandeln, i främsta rummet den med livsmedel, kommit att taga en enorm omfattning över hela landet. I allt större utsträckning har den större, till städerna förlagda handeln börjat betjäna sig av automobiler och motorbåtar för att söka en utvidgad kundkrets även bland landsbygdens befolkning. Agenter och försäljare av alla slag genomkorsa landsbygden och utbjuda sina varor. I den mån denna nya varuförmedlingsform fyller ett lojalt behov i orten och dessutom ur ordnings-, säkerhets- och hygienisk synpunkt icke giver anledning till anmärkningar, kunna givetvis några inskränkningar i densamma icke anses påkallade. Emellertid är så ofta icke fallet, utan syndas merendels mot de enklaste krav ur angivna synpunkter. Kringföringshandeln vållar dessutom svårt avbräck för den fasta detaljhandeln å landsbygden.

Även dörrknackarhandeln har genom den ökade arbetslösheten inom olika yrken de senaste åren fått allt större omfattning. Å många orter torde densamma ha tagit sådana proportioner, att den blivit en verklig plåga för allmänheten och inom vissa branscher även till stort förfång för den fasta handelns utöware inom branschen.

Från den enskilda detaljhandelns sida har ock å senare år med ökad styrka framställts krav å ändrad lagstiftning rörande kringföringshan-

deln, varigenom denna handelsform skulle underkastas erforderlig reglering i olika hänseenden. Genom Sveriges Köpmannaförbund m. fl. har nyligen hos Kungl. Maj:t gjorts framställning om förnyad utredning i ämnet.

Den utveckling, som förhållandena å ifrågavarande område de senaste åren undergått, och de förefintliga, alltmera skärpta missförhållandena å området torde utgöra tillräckliga skäl för att en förnyad utredning snarast kommer till stånd om ändrad lagstiftning beträffande kringföringshandeln. Vid en eventuell utredning därom torde bland annat även böra upptagas till behandling frågan om reglering av den ambulerande handeln med livsmedel, med särskilt avseende därvid fästas å behovet av föreskrifter för sagda handel av sanitär och hygienisk innebörd. Nödvändigt torde ock vara att vid uppgörande av förslag till lagbestämmelser i ämnet den fasta handelns intressen tillgodoses i väsentligt högre grad, än vad vid tidigare utredningar varit fallit.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla

dels om skyndsamt återupptagande av utredningen
om lagstiftningen angående kringföringshandeln, med
beaktande därvid av de synpunkter, som ovan anförts,

dels ock om framläggande snarast möjligt inför riksdagen av förslag till bestämmelser i ämnet.

Stockholm den 15 januari 1935.

Erik Hagberg,

Malmö.

Nils Holmström.
